

פסח

מצה מרור

פסח מצה מרור

הגדה של פסח

נוסח אשכנז

ההגדה מעוצבת בקלילות, משולבת בתמונות.
במטרה לחבר המצוות על עם ישראל קדושים.

ניתן להזמין: 0548-540-650 או winterntz@gmail.com

כל הזכויות שמורות

הפקה, עיצוב ועימוד: סטודיו ספציפ

ספציפ
סטודיו למיתוג מדוייק

קִדְשׁ

בשבת מתחילין:

וַיְהִי ערב וַיְהִי בקר יום הששי וַיְכַלּוּ השמים והארץ וכל צבאם. וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה. וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ כִּי בּו שְׁבֹת מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.

בחול מתחילין:

סְבִירי מִרְנָן וּרְבִנָן וּרְבִינָא

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרִי הַגֶּפֶן.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עַם וּרְוַמְמָנוּ מִכָּל לֶשׁוֹן וּקְדָשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וְתַתֵּן לָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בְּשִׁבְתְּךָ: שְׁבִתוֹת לַמְנוּחָה ו) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה, חַגִּים וְזִמְנִים לִשְׂשׂוֹן, אֶת יוֹם (הַשְּׁבִיט הַזֶּה וְאֵת יוֹם) חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה, זְמַן חֲרוּתֵנוּ (בְּאַהֲבָה), מִקְרָא קֹדֶשׁ, זָכַר לִיצִיאַת מִצְרָיִם. כִּי בָנוּ בְּחִרְתָּ וְאוֹתָנוּ קִדַּשְׁתָּ מִכָּל הָעַמִּים, (וּשְׁבִיט) וּמוֹעֲדֵי קֹדֶשׁךָ (בְּאַהֲבָה וּבְרַצוֹן). בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׂוֹן הִנַּחֲלָתָנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ, מִקְדָּשׁ (הַשְּׁבִיט ו) יִשְׂרָאֵל וְהַזְמִינִים.

במוצאי שבת מוסיפין:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, בורא מאורי האש.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המבדיל בין קדש לחל, בין אור לחשך, בין ישראל לעמים, בין יום השביעי לששת ימי המעשה. בין קדשת שבת לקדשת יום טוב הבדלת, ואת יום השביעי מששת ימי המעשה קדשת. הבדלת וקדשת את עמך ישראל בקדשתך. ברוך אתה יי המבדיל בין קדש לקדש.

כל יום:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה.

שותה רב כוס היין בהסבה.

וְרַחֵץ

נוטלין את הידים ואין מברכין "על נטילת ידים".

כֶּרֶפֶס

טובלין כרפס פחות מכוזית במי מלח, ומברכין:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, בורא פרי האדמה.

יַיִחֵץ

בעל הבית יבצע את המצה האמצעית לשתיים ומצפין את החצי הגדול לאפיקומן.

מַגִּיד

מגילה את המצות, מגביה את הקערה ואומר בקול רם:

הָא לַחֲמַא עֲנִיא דִּי אֲכָלוּ אֲבִהָתָנָא בְּאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם. כָּל דְּכַפִּין יִיתִי וְיִיכַל, כָּל דְּצָרִיךְ יִיתִי
וְיִפְסֹח. הַשְׁתָּא הָכָא, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּאַרְעָא
דִּישְׂרָאֵל. הַשְׁתָּא עֲבָדִי, לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוּרִין.

מסיד הקערה מעל השלחן. מוזגין כוס שני וכאן הבן או אחד מן המסבים שואל:

מה נשתנה

הלילה הזה מכל הלילות:

שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה - הלילה הזה כלו מצה?

שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות- הלילה הזה קרור?

שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת- הלילה הזה שתי פעמים?

שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין - הלילה הזה כלנו מסבין?

מניח את הקערה על השלחן. המצות תהיינה מגלות בשעת אמירת ההגדה.

עבדים היינו לפרעה במצרים, ויוציאנו יי אלהינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה. ואלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו לפרעה במצרים. ואפילו כלנו חכמים, כלנו נבונים, כלנו זקנים, כלנו יודעים את התורה, מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח.

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסבין בבני ברק, והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם: רבותינו, הגיע זמן קריאת שמע של שחרית.

אמר רבי אלעזר בן עזריה: הרי אני כבן שבעים שנה, ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדורשה בן זמא: שנאמר, למען תזכר את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך. ימי חייך - הזמנים, כל ימי חייך - הלילות. וחכמים אומרים: ימי חייך - העולם הזה, כל ימי חייך - להביא לימות המשיח.

בְּרוּךְ הַמָּקוֹם, בְּרוּךְ הוּא. בְּרוּךְ שֶׁנָּתַן תּוֹרָה לְעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ הוּא.

כְּנָגֵד אַרְבָּעָה בָּנִים דְּבָרָה תּוֹרָה. אֶחָד חָכֵם, וְאֶחָד רָשָׁע, וְאֶחָד תָּם, וְאֶחָד שְׂאִינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל.

חָכֵם מָה הוּא אוֹמֵר? מָה הָעֵדוּת וְהַחֲקִים וְהַמִּשְׁפָּטִים אֲשֶׁר צִוָּה יי אֱלֹהֵינוּ אֶתְכֶם? וְאִיךָ אֵתָּה אָמַר לוֹ כְּהִלְכוֹת הַפֶּסַח: אֵין מִפְטִירִין אַחֵר הַפֶּסַח אִפְיוֹקוֹן.

רָשָׁע מָה הוּא אוֹמֵר? מָה הָעֵבֶדָה הַזֹּאת לָכֶם? לָכֶם - וְלֹא לוֹ. וְלִפִּי שֶׁהוֹצִיא אֶת עַצְמוֹ מִן הַכָּלֵל כִּפּוּר בַּעֲקָר, וְאִיךָ אֵתָּה הִקְהָה אֶת שְׁנֵי וְאָמַר לוֹ: בַּעֲבוּר זֶה עָשִׂה יי לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם. לִי - וְלֹא לוֹ. אִילוּ הָיָה שֵׁם, לֹא הָיָה נִגְאָל.

תָּם מָה הוּא אוֹמֵר? מָה זֹאת? וְאֵמַרְתָּ אֵלָיו: בְּחֻזֶּק יָד הוֹצִיאָנוּ יי מִמִּצְרָיִם, מִבֵּית עֲבָדִים.

וְשְׂאִינוֹ יוֹדֵעַ לִשְׁאוֹל - אֶת פֶּתַח לוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, בַּעֲבוּר זֶה עָשִׂה יי לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם.

וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ - יָכוֹל מִרְאֵשׁ חֹדֶשׁ, תִּלְמּוּד לּוֹמַר בַּיּוֹם הַהוּא, אִי בַּיּוֹם הַהוּא יָכוֹל מִבְּעוֹד יוֹם, תִּלְמּוּד לּוֹמַר בַּעֲבוּר זֶה - בַּעֲבוּר זֶה לֹא אֶמַרְתִּי אֲלֵא בַּשָּׁעָה שִׁישׁ מִצָּה וּמִרּוֹר מְנַחִים לְפָנֶיךָ.

מִתְחִלָּה עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה הָיוּ אֲבוֹתֵינוּ, וְעַכְשִׁיו קִרְבָנוּ הַמָּקוֹם לַעֲבֹדָתוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֶל כָּל הָעָם, כֹּה אָמַר יי אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל: בַּעֲבֹר הִנֵּהר יֵשְׁבוּ אֲבוֹתֵיכֶם מֵעוֹלָם, תִּרְחַח אֲבִי אֲבָרָהָם וְאֲבִי נָחוֹר, וַיַּעֲבֹדוּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים. וְאִיךָ אֵת אֲבִיכֶם אֵת אֲבָרָהָם מַעֲבֵר הִנֵּהר וְאוֹלָךְ אוֹתוֹ בְּכָל אֶרֶץ כְּנַעַן, וְאַרְבָּה אֶת זָרְעוֹ וְאֵתָּה לוֹ אֵת יִצְחָק, וְאֵתָּה לִיִּצְחָק אֵת יַעֲקֹב וְאֵת עֵשָׂו. וְאֵתָּה לַעֲשׂוֹ אֵת הָרַשְׁעִי לְרִשֵּׁת אוֹתוֹ, וַיַּעֲקֹב וּבְנָיו יָרְדוּ מִצְרָיִם.

בְּרוּךְ שׁוֹמֵר הַבְּטָחָתוֹ לְיִשְׂרָאֵל, בְּרוּךְ הוּא. שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא חָשַׁב אֶת הַקֶּץ, לַעֲשׂוֹת כְּמָה שֶׁאָמַר לְאַבְרָהָם אֲבִינוּ בְּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאמֶר לְאַבְרָם, יָדַע תֵּדַע כִּי גֵר יִהְיֶה זָרְעֶךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם, וְעֹבְדִים וְעֵנוּ אוֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה, וְגַם אֶת הַגּוֹי אֲשֶׁר יַעֲבֹדוּ דָן אֲנִי וְאַחֲרַי כֵּן יֵצְאוּ בִּרְכָשׁ גָּדוֹל.

מכסה את המצות ומגביה את הכוס.

והיא שעמדה לאבותינו ולנו, שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו, אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו, והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם.

יניח הכוס מידו ויגלה את המצות.

צא ולמד מה בקש לבן הארמי לעשות לעקב אבינו. שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ולבן בקש לעקור את הכל, שנאמר: ארמי אבד אבי.

וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט, ויהי שם לגוי גדול, עצום ורב.

וירד מצרימה - אנוס על פי הדבור, ויגר שם - מלמד שלא ירד יעקב אבינו להשתקע במצרים אלא לגור שם. שנאמר: ויאמרו אל פרעה, לגור בארץ באנו, כי אין מרעה לצאן אשר לעבדיך, כי כבד הרעב בארץ כנען, ועתה ישבו נא עבדיך בארץ גשן. במתי מעט - כמה שנאמר: בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה, ועתה שמך יי אלהיך ככוכבי השמים לרב. ויהי שם לגוי - מלמד שהיו ישראל מצוינים שם. גדול, עצום - כמה שנאמר: ובני ישראל פרו וישרצו וירבו ויעצמו במאד מאד, ותמלא הארץ אתם. רב - כמה שנאמר: רבבה כצמח השדה נתתיך, ותרבי ותגדלי ותבאי בעדי עדיים, שדים נכנו ושערך צמח, ואת ערם ועריה, ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמיה, ואמר לך בדמיה חיי, ואמר לך בדמיה חיי.

וירעו אתנו המצרים ויענונו, ויתנו עלינו עבדה קשה.

וירעו אתנו המצרים - כמה שנאמר: הבה נתחכמה לו פן ירבה, והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על שנאינו ונלחם בנו, ועלה מן הארץ, ויענונו - כמה שנאמר: וישימו עליו שרי מסים למען ענתו בסבלתם, ויבן ערי מסכנות לפרעה, את פתם ואת רעמסס, ויתנו עלינו עבדה קשה - כמה שנאמר: ויעבדו מצרים את בני ישראל בפרך.

וְנִצָּעֶק אֵל יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, וְיִשְׁמַע יְיָ אֶת קִלְנוֹ, וְיֵרָא אֶת עֲנִינוֹ וְאֶת עֲמַלְנוֹ וְאֶת לַחֲצֵנוּ.

וְנִצָּעֶק אֵל יְיָ אֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ - כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וַיְהִי בַיָּמִים הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וַיֹּאנְחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבוּדָה וַיִּצְעֲקוּ, וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה, וַיִּשְׁמַע יְיָ אֶת קִלְנוֹ - כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת נַאֲקָתָם, וַיִּזְכּוֹר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אֲבֹרָהֶם, אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב, וַיֵּרָא אֶת עֲנִינוֹ - זֶה פְּרִישׁוֹת דֶּרֶךְ אֶרֶץ, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּדַּע אֱלֹהִים, וְאֶת עֲמַלְנוֹ - אֵלּוּ הַבְּנִים, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: כָּל הַבֶּן הַיְּלֹוֹד הַיֹּאכָרָה תִּשְׁלִיכֶהוּ וְכָל הַבֵּת תִּתְחַיֵּן, וְאֶת לַחֲצֵנוּ - זֶה הַדְּמָק, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וְגַם רָאִיתִי אֶת הַלֶּחֶץ אֲשֶׁר מִצְרַיִם לֹחֲצִים אֹתָם.

וַיּוֹצֵאֵנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם בְּיָד חֲזָקָה וּבְזֹרַע נְטוּיָה, וּבַמָּוֶלָה גָּדֹל, וּבַאֲתוֹת וּבַמִּפְתִּיּוֹת.

וַיּוֹצֵאֵנוּ יְיָ מִמִּצְרַיִם - לֹא עַל יְדֵי מַלְאָךְ, וְלֹא עַל יְדֵי שְׂרָף, וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, אֲלָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בִּכְבוֹדוֹ וּבַעֲצָמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר: וַעֲבַרְתִּי בָאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה, וְהִכִּיתִי כָל בְּכוֹר בָּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה, וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים, אֲנִי יְיָ, וַעֲבַרְתִּי בָאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה - אֲנִי וְלֹא מַלְאָךְ, וְהִכִּיתִי כָל בְּכוֹר בָּאֶרֶץ מִצְרַיִם - אֲנִי וְלֹא שְׂרָף, וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים - אֲנִי וְלֹא הַשְּׁלִיחַ, אֲנִי יְיָ - אֲנִי הוּא וְלֹא אֲחֵר.

בְּיָד חֲזָקָה - זֶה הַדְּבָר, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: הִנֵּה יָד יְיָ הוּיָהּ בְּמִקְנֶךָ אֲשֶׁר בְּשֹׁדָה, בְּסוּסִים, בְּחִמּוּרִים, בְּגַמְלִים, בְּבָקָר וּבַצֹּאן.

רבי יהודה היה נותן בהם סמנים: דצ"ך עד"ש באח"ב.

רבי יוסי הגלילי אומר: מנין אתה אומר שלקו המצרים במצרים עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות? במצרים מה הוא אומר? ויאמרו החרטמים אל פרעה: אצבע אלהים הוא, ועל הים מה הוא אומר? וירא ישראל את היד הגדלה אשר עשה יי במצרים, וייראו העם את יי, ויאמינו ביי ובמשה עבדו. כמה לקו באצבע עשר מכות. אמור מעתה: במצרים לקו עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות.

רבי אליעזר אומר: מנין שכל מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים היתה של ארבע מכות? שנאמר: ישלח בם חרון אפו. עברה וזעם וצרה, משלחת מלאכי רעים. עברה - אחת, וזעם - שתיים, וצרה - שלש, משלחת מלאכי רעים - ארבע. אמור מעתה: במצרים לקו ארבעים מכות ועל הים לקו מאתיים מכות.

רבי עקיבא אומר: מנין שכל מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים היתה של חמש מכות? שנאמר: ישלח בם חרון אפו. עברה וזעם וצרה, משלחת מלאכי רעים. חרון אפו - אחת, עברה - שתיים, וזעם - שלש, וצרה - ארבע, משלחת מלאכי רעים - חמש. אמור מעתה: במצרים לקו חמשים מכות ועל הים לקו חמשים ומאתים מכות.

דבר כבוד מאד. ובזרע נטויה - זו החרב, כמה שנאמר: וחרבו שלופה בידו, נטויה על ירושלים. ובמרא גדל - זו גלוי שכינה, כמה שנאמר: או הנסה אלהים לבא לקחת לו גוי מקרב גוי במסת באתת ובמופתים, ובמלחמה וביד חזקה ובזרוע נטויה, ובמוראים גדלים, ככל אשר עשה לכם יי אלהיכם במצרים לעיניך, ובאותות - זה המטה, כמה שנאמר: ואת המטה הזה תקח בידך, אשר תעשה בו את האתת.

נוהגין להטיף טפה מן הכוס באמירת 'דם', 'ואש', 'ותימרות עשן', עשר המכות, 'דצ"ך', 'עד"ש', 'באח"ב', ביחד ט"ו פעם.

ובמפתים - זה הדם, כמה שנאמר: ונתתי מופתים בשמים ובארץ, דם ואש ותימרות עשן. דבר אחר: ביד חזקה - שתיים, ובזרע נטויה - שתיים, ובמרא גדל - שתיים, ובאותות - שתיים, ובמפתים - שתיים.

אלו עשר מכות שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים, ואלו הן:

דם, צפרדע, כנים, ערוב, דבר, שחין.

ברד, ארבה, חשך, מכת בכורות.

נְכֵמָה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לְמָקוֹם עֲלֵינוּ

- אלו** הוציאנו ממצרים ולא עשה בהם שפטים. **דיינו.**
- אלו** עשה בהם שפטים. ולא עשה באלהיהם. **דיינו.**
- אלו** עשה באלהיהם. ולא הרג את בכוריהם. **דיינו.**
- אלו** הרג את בכוריהם ולא נתן לנו את ממונם. **דיינו.**
- אלו** נתן לנו את ממונם ולא קרע לנו את הים. **דיינו.**
- אלו** קרע לנו את הים ולא העבירנו בתוכו בחרבה. **דיינו.**
- אלו** העבירנו בתוכו בחרבה ולא שקע צרנו בתוכו. **דיינו.**
- אלו** שקע צרנו בתוכו ולא ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה. **דיינו.**
- אלו** ספק צרכנו במדבר ארבעים שנה ולא האכילנו את הקן. **דיינו.**
- אלו** האכילנו את הקן ולא נתן לנו את השבת. **דיינו.**
- אלו** נתן לנו את השבת. ולא קרבנו לפני הר סיני. **דיינו.**
- אלו** קרבנו לפני הר סיני. ולא נתן לנו את התורה. **דיינו.**
- אלו** נתן לנו את התורה ולא הכניסנו לארץ ישראל. **דיינו.**
- אלו** הכניסנו לארץ ישראל ולא בנה לנו את בית הבחירה. **דיינו.**

על אחת, כַּמָּה וְכַמָּה, טוֹבָה כְּפוּלָה וּמִכְפֹּלֶת לְמָקוֹם עָלֵינוּ: שֶׁהוּצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם, וַעֲשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים, וַעֲשָׂה בָּאלֹהֵיהֶם, וְהָרַג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם, וְנָתַן לָנוּ אֶת מַמּוֹנָם, וְקָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם, וְהַעֲבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בַּחֲרָבָה, וְשָׁקַע צָרָנוּ בְּתוֹכוֹ, וְסָפַק צָרָכָנוּ בַּמַּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה, וְהֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמֶּן, וְנָתַן לָנוּ אֶת הַשַּׁבָּת, וְקָרְבָנוּ לִפְנֵי הָרַר סִינִי, וְנָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה, וְהִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, וּבָנָה לָנוּ אֶת בֵּית הַבְּחִירָה לְכַפֵּר עַל כָּל עֲוֹנוֹתֵינוּ.

רבו גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר: כֹּל שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלּוּ בַּפֶּסַח, לֹא יֵצֵא יְדֵי חוּבָתוֹ, וְאֵלּוּ הֵן:

פֶּסַח, מִצָּה, וּמָרּוֹר.

א.י.מ.

יִזְהַר שְׁלֹא לְהַגְבִּיחַ אֶת הַזֶּרֶע.

פֶּסַח שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בְּזֶמַן שִׁבְעִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קָיָם, עַל שׁוּם מַה? עַל שׁוּם שֶׁפֶּסַח הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל בְּתֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: וְאִמְרַתֶּם זֶבַח פֶּסַח הוּא לִי, אֲשֶׁר פֶּסַח עַל בְּתֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת מִצְרַיִם, וְאֶת בְּתֵינוּ הִצִּיל, וַיִּקַּד הָעַם וַיִּשְׁתַּחֲוּ.

מִרְאָה אֶת הַמִּצּוֹת לְמַסָּבִים וְאוֹמֵר:

מִצָּה זֶה שֶׁאֵנוּ אוֹכְלִים, עַל שׁוּם מַה? עַל שׁוּם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצֶקֶם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחֲמִיץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמַּלְכִּים, הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְגֵאֲלָם, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאפּוּ אֶת הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוּצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֲגַת מִצּוֹת, כִּי לֹא חָמָץ, כִּי גֵרְשׁוֹ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהִתְמַהֵמָה, וְגַם צָדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם.

מִרְאָה אֶת הַמָּרּוֹר לְמַסָּבִים וְאוֹמֵר:

מָרּוֹר זֶה שֶׁאֵנוּ אוֹכְלִים, עַל שׁוּם מַה? עַל שׁוּם שֶׁמָּרְרוּ הַמִּצְרִים אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעִבְדָּה קָשָׁה, בַּחֲמֹר וּבִלְבָנִים וּבְכָל עֲבָדָה בְּשָׂדֶה אֶת כָּל עֲבָדָתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָּהֶם בַּפֶּרֶךְ.

בְּכֵל דֹּר וְדֹר חֵיב אֲדָם לְרֹאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם, שְׁנֹאמֶר: וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, בְּעֶבְרַת זֶה עָשָׂה יי' לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם. לֹא אֶת אֲבוֹתֵינוּ בְּלִבְדָּ גָּאֵל הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲלֵא אִף אוֹתֵנוּ גָּאֵל עַמֵּהֶם. שְׁנֹאמֶר: וְאוֹתֵנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם, לְמַעַן הֵבִיא אֶתֵּנוּ, לְתֵת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם.

מגביהים את הכוס עד הללויה (ויש המגביהים עד גאל ישראל).

לְפִיכָן אֲנַחְנוּ חֲיִיבִים לַהּוֹדוֹת, לַהֲלֵל, לְשַׁבַּח, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם, לְהַדָּר, לְכַבֵּד, לַעֲלֹה וּלְקַלֵּס לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאַבְרָהָם וְלָנוּ אֶת כָּל הַנִּסִּים הָאֵלֶּה: הוֹצִיאֵנוּ מֵעֲבָדוֹת לַחֲרוֹת מִיָּגוֹן לְשִׁמְחָה, וּמֵאֲבֵל לְיוֹם טוֹב, וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר גְּדוֹל, וּמִשְׁעָבוֹד לְגִאֲלָה, וְנֹאמֶר לְפָנָיו (יש שאין אומרים) שִׁירָה חֲדָשָׁה: הַלְלוּיָהּ.

הַלְלוּ יְהִי הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה, יְהִי שֵׁם יְהוָה מְבָרַךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. מִמְּזִרְחַ שְׁמֶשׁ עַד מְבוֹאוֹ מְהֻלָּל שֵׁם יְהוָה, רָם עַל כָּל גּוֹיִם יְהוָה עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ. מִי כִּיהוָה אֱלֹהֵינוּ הַמְּגַבִּיֵּה לְשַׁבַּח. הַמְּשַׁפִּילִי לְרֹאוֹת בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ. מְקִימֵי מַעֲפָר דָּל מֵאֲשַׁפֹּת יָרִים אֲבִיוֹן. לְהוֹשִׁיבֵי עַם נְדִיבִים עַם נְדִיבֵי עַמּוֹ. מוֹשִׁיבֵי עֶקְרַת הַבַּיִת אִם הַבָּנִים שִׁמְחָה הַלְלוּיָהּ.

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם בֵּית יַעֲקֹב מַעַם לַעֲזֹ. הִתְהַוְּהוּ לְקַדְּשׁוֹ יִשְׂרָאֵל מִמְּשֻׁלוֹתָיו. הֵיִם רָאָה וַיִּנָּס הִיֶּרֶדֶן יִסֹּב לְאַחֲרָיו. הַהָרִים רָקְדוּ כְּאִילָנִים גְּבַעוֹת כְּבֵנֵי צֶאֱן. מָה לָךְ הֵיִם כִּי תִנּוֹס הִיֶּרֶדֶן תִּסֹּב לְאַחֲרָיו. הַהָרִים תִּרְקְדוּ כְּאִילָנִים גְּבַעוֹת כְּבֵנֵי צֶאֱן. מִלִּפְנֵי אֲדוֹן חוּלֵי אָרֶץ מִלִּפְנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הַהִפְכִי הַצּוֹר אָגָם מִיָּם חֲלָמִישׁ לְמַעֲיָנוּ מִיָּם.

מגביהים את הכוס עד גאל ישראל.

בְּרוּךְ אַתָּה יי' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר גָּאֲלָנוּ וְגָאֵל אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, וְהִגִּיעָנוּ לְלִילָה הַזֶּה לְאַכֹּל בּוֹ מִצָּה וּמִרּוֹר. כֵּן יי' אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יִגִּיעֵנוּ לְמוֹעֲדִים וּלְרִגְלִים אַחֲרִים הַבָּאִים לְקִרְאָתֵנוּ לְשָׁלוֹם, שְׁמֵחִים בְּבִנְיַן עִירָךְ וְשׁוֹשִׁים בְּעִבּוּדְתֶךָ. וְנֹאכֵל שָׁם מִן הַזִּבְחִים וּמִן הַפִּסְחִים אֲשֶׁר יִגִּיעַ דָּמָם עַל קִיר מִזְבִּיחֶךָ לְרִצּוֹן, וְנוֹדָה לָךְ שִׁיר חֲדָשׁ עַל גְּאֻלָּתֵנוּ וְעַל פְּדוּת נַפְשֵׁנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יי' גָּאֵל יִשְׂרָאֵל.

בְּרוּךְ אַתָּה יי' אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

שוותין את הכוס בהסבת שמאל.

רַחֲצָה

נוטלים את הידים ומברכים

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו על
נטילת ידים.

מוציא, מצה

יקח המצות בסדר שהניחון. הפרוסה בין שתי השלמות, ויאחז שלשתן בידו ויברך "המוציא", יניח מידיו את התחתונה ויברך "על אכילת מצה" על השלמה והפרוסה. אחר כך יבצע כזית מן העליונה השלמה וכזית שני מן הפרוסה ויטבלם במלח, ויאכל בהסבה שני הזיתים

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו על אכילת מצה.

מָרֹר

כָּל אֶחָד מֵהַמַּסְבִּים לוקח כֶּזַיִת מָרֹר וּמִטְבֵּלוֹ בְּחֶרֶסֶת, חֹזֵר וּמִנְעֵר הַחֶרֶסֶת, מִבֶּרֶךְ וְאוֹכֵל בְּלִי הַסֶּבֶה.

בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מָרֹר.

כּוֹרֵךְ

כָּל אֶחָד מֵהַמַּסְבִּים לוקח כֶּזַיִת מִן הַמִּצָּה הַשְּׁלִישִׁית עִם כֶּזַיִת מָרֹר וְכוֹרְכִים יַחַד, אוֹכְלִים בְּהַסֶּבֶה וּבְלִי בִּרְכָּה. לִפְנֵי אֲכֹלוֹ אוֹמֵר, זָכַר לְמִקְדָּשׁ כְּהִלָּל, כֵּן עָשָׂה הַלֵּל בְּזִמְנֵן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הִיָּה קָיָם: הִיָּה כּוֹרֵךְ פֶּסַח מִצָּה וּמָרֹר וְאוֹכֵל בְּיַחַד, לְקִיּוֹם מָה שֶׁנֶּאֱמַר: עַל מִצּוֹת וּמִרְיִם יֵאָכְלֶהוּ.

שֶׁלַחַן עוֹרֵךְ

אוכלים ושותים הסעודה הערוכה ונוהגים לאכול תחלה ביצים מבשלות. ולא יאכל יותר מדי, שלא תהיה עליו אכילת אפיקומן אכילה גסה.

צֶפּוֹן

אחר גמר הסעודה לוקח כל אחד מהמסבים כזית מהמצה שהיתה צפונה לאפיקומן ואוכל ממנה כזית בהסבה. וצריך לאכלה קדם חצות הלילה.

בִּרְךְ

מוזגין כוס שלישי ומברכין ברכת המזון.

שיר המעלות בשוב יי את שיבת ציון היינו כחלמים. אז ימלא שחוק פינו ולשוננו רנה אז יאמרו בגוים הגדיל יי לעשות עם אלה. הגדיל יי לעשות עמנו היינו שמחים. שובה יי את שביתנו כאפיקים בנגב. הזרעים בדמעה ברנה יקצרו. הלוח ילך ובכה נשא משך הזרע בא יבוא ברנה נשא אלמותיו.

שלשה שאכלו כאחד חייבין לזמן והמזמן פותח: רבותי. נברך!

המסבים עונים: יהי שם יי מברך מעתה ועד עולם.

המזמן אומר: ברשות מרנו ורבנו ורבותי. נברך (בעשרה אלהינו) שאכלנו משלו.

המסבים עונים: ברוך (אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו.

המזמן חוזר ואומר: ברוך (אלהינו) שאכלנו משלו ובטובו חיינו.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם. הן את העולם כולו בטובו בחן בחסד וברחמים. הוא נתן לחם לכל-בשר כי לעולם חסדו, ובטובו הגדול תמיד לא חסר לנו ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד, בעבור שמו הגדול, כי הוא אל הן ומפרנס לכל, ומטיב לכל ומכין מזון לכל-בריותיו אשר ברא ברוך אתה יי הן את הכל.

נודה לך יי אלהינו על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה, ועל שהוצאתנו יי אלהינו מארץ מצרים ופדיתנו מבית עבדים, ועל ברכתך שחתמת בבשרנו ועל תורתך שלמדתנו ועל חקיקה שהודעתנו, ועל חיים חן וחסד שחוננתנו, ועל אכילת מזון שאתה הן ומפרנס אותנו תמיד, בכל יום ובכל עת ובכל שעה.

ועל הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך. יתברך שמך בפי כל חי תמיד לעולם ועד. ככתוב: "ואכלת ושבעת. וברכת את יי אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך". ברוך אתה יי. על הארץ ועל המזון.

רחם נא יי אלהינו על ישראל עמך. ועל ירושלים עירך. ועל ציון משכן כבודך. ועל מלכות בית דוד משיחך. ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו. אלהינו. אבינו. רענו. זוננו. פרנסנו וכלכלנו והרויחנו. והרוח לנו יי אלהינו מהרה מכל צרותינו. ונא אל תצריכנו יי אלהינו. לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי הלואתם. כי אם לידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה. שלא נבוש ולא נכלם לעולם ועד.

בשבת מוסיפין:

רצה והסליצנו יי אלהינו במצותיך ובמצות יום השביעי השבת הגדול והקדוש הזה. כי יום זה גדול וקדוש הוא לפניך לשבת בו ולנוס בו באהבה כמצות רצונך. וברצונך הניח לנו יי אלהינו שלא תהא צרה וגון ואנחה ביום מנוחתנו. והראנו יי אלהינו בנחמת ציון עירך ובבנין ירושלים עיר קדשך כי אתה הוא בעל הישועות ובעל הנחמות.

אלהינו ואלהי אבותינו. יעלה ויבא ויגיע. ויראה וירצה וישמע. ויפקד ויזכר זכרוננו ופקדוננו וזכרון אבותינו. וזכרון משיח בן דוד עבדך. וזכרון ירושלים עיר קדשך. וזכרון כל עמך בית ישראל לפניך לפלטה. לטובה. לחן ולחסד ולרחמים. לחיים נוסח ספרד: טובים ולשלום. ביום **חג המצות** הזה. זכרנו יי אלהינו בו לטובה. ופקדנו בו לברכה. והושיענו בו לחיים נוסח ספרד: טובים : ובדבר ישועה ורחמים חוס וחסנו. ורחם עלינו והושיענו. כי אליך עינינו. כי אל מלך חנון ורחום אתה.

ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו. ברוך אתה יי. בונה ברחמי ירושלים. (בלחש אמן).

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם. האל אבינו. מלכנו. אדיננו. בוראנו. גאלנו. יוצרנו. קדושנו קדוש יעקב. רוענו רועה ישראל. המלך הטוב והמטיב לכל. שבכל יום ניום הוא המטיב. הוא מטיב. הוא ייטיב לנו. הוא גמלנו הוא גומלנו הוא יגמלנו לעד. לחן ולחסד ולרחמים ולרוח הצלה והצלחה. ברכה וישועה נחמה פרנסה וכלכלה. ורחמים וחיים ושלום וכל טוב: ומכל טוב לעולם על יחסרנו.

הרחמן הוא ימלוך עלינו לעולם ועד. הרחמן הוא יתברך בשמים ובארץ. הרחמן הוא ישתבח לדור דורים, ויתפאר בנו לעד ולנצח נצחים, ויתהדר בנו לעד ולעולמי עולמים. הרחמן הוא יפרנסנו בכבוד. הרחמן הוא ישבור עלנו מעל צוארנו, והוא יוליכנו קוממיות לארצנו. הרחמן הוא ישלח לנו ברכה מרובה בבית הזה, ועל שלחן זה שאכלנו עליו. הרחמן הוא ישלח לנו את אליהו הנביא זכור לטוב, ויבשר לנו בשורות טובות ישועות ונחמות.

בבית אביו אומר: הרחמן הוא יברך את אבי מורי בעל הבית הזה, ואת אמי מורתי בעלת הבית הזה.

נשוי אומר: הרחמן הוא יברך אותי, (אם אביו ואמו בחיים: ואת אבי מורי, ואת אמי מורתי), ואת אשתי, ואת זרעי, ואת כל אשר לי.

אשה נשואה אומרת: הרחמן הוא יברך אותי, (אם אביה ואמה בחיים: ואת אבי מורי, ואת אמי מורתי), ואת בעלי, ואת זרעי, ואת כל אשר לי.

אורח אומר: הרחמן הוא יברך את בעל הבית הזה ואת בעלת הבית הזה, אותם ואת ביתם ואת זרעם ואת כל אשר להם.

יהי רצון, שלא יבוש בעל הבית בעולם הזה, ולא יכלם לעולם הבא, ויצלח מאד בכל נכסיו, ויהיו נכסיו ונכסיו מצלחים וקרובים לעיר, ואיל ישלט שטן לא במעשי ידיו ולא במעשי ידיו, ואל יודק (נוסח הגמרא: יודקר) לא לפניו ולא לפנינו שום דבר הרהור חטא ועברה ועון מעתה ועד עולם.

בסעודה משותפת אומר: הרחמן הוא יברך את כל המסבין כאן.

אותם ואת ביתם ואת זרעם ואת כל אשר להם, אותנו ואת כל אשר לנו, כמו שנתברכו אבותינו אברהם יצחק ויעקב "בכל"-"מכל"-"כל" – כן יברך אותנו כלנו יחד בברכה שלמה, ונאמר: "אמן".

במרום ילמדו עליהם ועלינו זכות שתהא למשמרת שלום, ומשא ברכה מאת יי, וצדקה מאלהי ישענו, ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם.

בשבת: הרחמן הוא ינחילנו יום שכלו שבת ומנוחה לחיי העולמים.

הרחמן הוא ינחילנו יום שכלו טוב, יום שכלו ארוך, יום שצדיקים יושבים ועטרתיהם בראשיהם ונהנין מזיו השכינה, ויהי חלקנו עמהם.

הרחמן הוא יזכנו לימות המשיח ולחיי העולם הבא.

מגדול ישועות מלכו, ועשה חסד למשיחו, לדוד ולזרעו עד עולם, עשה שלום במרומיו, הוא יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ונאמר: "אמן".

ידאו את יי קדשיו, כי אין מחסור ליראיו, כפירים רשו ורעבו, ודרשי יי לא יחסרו כל טוב. הודו ליי כי טוב, כי לעולם חסדו, פותח את ידך, ומשביע לכל חי רצון, ברוך הגבר אשר יבטח ביי, והיה יי מבטחו. נער הייתי גם זקנתי, ולא ראיתי צדיק נעזב, וזרעו מבקש לחם, יי עז לעמו יתן, יי יברך את עמו בשלום.

כוס שלישי

הנני מוכן ומזמן לקיים מצות כוס שלישי שהוא כנגד בשורת הישועה. שאמר הקדוש ברוך הוא לישראל וגאלתי אתכם בזרוע נטויה ובשפטים גדולים.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.

שותין בהסבת שמאל.

נוהגים לפתוח הדלת, למזוג כוס (לכבודו של אליהו הנביא) ולהכריז:

שפך חמתך אל הגוים אשר לא ידעוך ועל
ממלכות אשר בשמך לא קראו. כי אכל את יעקב
ואת נֹהוּ השמו. שפך עליהם זעמך וחרון אפך
ישיגם. תרדף באף ותשמידם מתחת שמי יי.

הלל

מוזגים כוס רביעי וגומרים עליו את ההלל:

לא לנו יי לא לנו. כי לשמך תן כבוד. על חסדך. על אמתך. למה יאמרו הגוים איזה נא אלהיהם. ואלהינו בשמים. כל אשר חפץ עשה. עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם. פה להם ולא ידברו. עינים להם ולא יראו. אזנים להם ולא ישמעו. אף להם ולא יריחון. ידיהם ולא ימישון. רגליהם ולא יהלכו. לא יהגו בגרונם. כמוהם יהיו עשיהם. כל אשר בטח בהם. ישראל בטח ביי. עזרם ומגנם הוא. בית אהרן בטחו ביי. עזרם ומגנם הוא. יראי יי בטחו ביי. עזרם ומגנם הוא.

וי זכרנו יברך. יברך את בית ישראל. יברך את בית אהרן. יברך יראי יי. הקטנים עם הגדלים. יסף יי עליכם. עליכם ועל בניכם. ברוכים אתם ליי. עשה שמים וארץ. השמים שמים ליי והארץ נתן לבני אדם. לא המותים יהללו יה ולא כל ירדי דומה. ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם. הללויה:

אֶהְבֵּתִי כי ישמע יי את קולי, תחנוני. כי הטָה אָזְנוֹ לִי וּבִימִי אֶקְרָא, אֶפְפוּנִי חֲבִלִי מוֹת וּמִצָּרִי שְׂאוֹל מִצָּאוֹנִי, צָרָה וַיִּגּוֹן אִמְצָא, וּבִשְׁם יי אֶקְרָא, אָנָּה יי מַלְטָה נַפְשִׁי, חַנוּן יי וְצַדִּיק, וְאֱלֹהֵינוּ מִרְחָם, שְׂמַח פְּתָאִים יי, דְּלוֹתִי וְלִי יְהוֹשִׁיעַ, שׁוּבִי נַפְשִׁי לְמִנוּחֶיכִי, כִּי יי גָּמַל עָלַיְכִי, כִּי חָלַצְתָּ נַפְשִׁי מִמָּוֶת, אֶת עֵינִי מִן דְּמָעָה, אֶת רַגְלִי מִדָּחִי, אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יי בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים, הָאֲמֻנָתִי כִּי אֲדַבֵּר, אֲנִי עֲנִיתִי מְאֹד, אֲנִי אִמְרָתִי בַחֲפוּזִי, כָּל הָאָדָם כֹּזֵב.

מָה אָשִׁיב לַיי כָּל תַּגְמוּלוֹהִי עָלַי, כּוֹס יִשׁוּעוֹת אֲשָׁא וּבִשְׁם יי אֶקְרָא, נִדְרֵי לַיי אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ, יִקָּר בְּעֵינֵי יי הַמּוֹתָה לְחִסְדֵּיוֹ, אָנָּה יי כִּי אֲנִי עַבְדְּךָ, אֲנִי עַבְדְּךָ בֶּן אִמְתְּךָ, פִּתְחֹת לְמוֹסְרִי, לֶךְ אֲזַבַּח זִבְחַ תוֹדָה וּבִשְׁם יי אֶקְרָא, נִדְרֵי לַיי אֲשַׁלֵּם נִגְדָה נָא לְכָל עַמּוֹ, בַּחֲצֹרוֹת בֵּית יי, בְּתוֹכֵי יְרוּשָׁלַיִם, הַלְלוּהָ:

הַלְלוּ אֶת יי כָּל גּוֹיִם, שִׁבְחוּהוּ כָּל הָאֲמִים, כִּי גָבַר עָלֵינוּ חֲסִדּוֹ, וְאָמַת יי לְעוֹלָם, הַלְלוּהָ:

הוֹדוּ לַיי כִּי טוֹב	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ.
יֹאמְרוּ נָא יִשְׂרָאֵל	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ.
יֹאמְרוּ נָא בֵּית אֱהֲרֹן	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ.
יֹאמְרוּ נָא יִרְאִי יי	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ.

מִן הַמִּצָּר קָרָאתִי יְהוָה, עֲנֵנִי בְּמִרְחַב יְהוָה, יי לִי לֹא אֵינְךָ, מַה יַּעֲשֶׂה לִי אָדָם, יי לִי בַעֲזָרִי וְאֲנִי אֶרְאֶה בְּשִׁנְאִי, טוֹב לְחַסּוֹת בְּיְי מִבְּטָח בְּאָדָם, טוֹב לְחַסּוֹת בְּיְי מִבְּטָח בְּנִדְבִיבִים, כָּל גּוֹיִם סִבְבוּנִי, בִּשְׁם יי כִּי אֲמִילֵם, סִבְבוּנִי גַם סִבְבוּנִי, בִּשְׁם יי כִּי אֲמִילֵם, סִבְבוּנִי כְּדַבְרִים, דַּעְכוּ כָּאֵשׁ קוֹצִים, בִּשְׁם יי כִּי אֲמִילֵם, דָּחָה דְחִיתַנִּי לִנְפֹל, וַיְי עֲזָרְנִי, עֲזִי וְזִמְרַת יְהוָה וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה, קוֹל דְּנָה וִישׁוּעָה בְּאֶהְלִי צַדִּיקִים, יָמִין יי עֲשֵׂה חַיִּל, יָמִין יי רֹמְמָה, יָמִין יי עֲשֵׂה חַיִּל, לֹא אָמוּת כִּי אֲחִיָּה, וְאֶסְפֹּר מַעֲשֵׂי יְהוָה, יִסֹּר יִסְרֵנִי יְהוָה, וְלִמּוֹת לֹא נִתְּנִי, פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צֶדֶק, אָבֹא בָם, אוֹדָה יְהוָה, זֶה הַשַּׁעַר לַיי, צַדִּיקִים יָבֹאוּ בּוֹ, אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתַנִּי וְתַהִי לִי לִישׁוּעָה, אוֹדְךָ כִּי עֲנִיתַנִּי וְתַהִי לִי לִישׁוּעָה, אָבֹן מֵאֲסוֹ הַבּוֹנִים הֵיטָה לְרֹאשׁ פְּנֵה, אָבֹן מֵאֲסוֹ הַבּוֹנִים הֵיטָה לְרֹאשׁ פְּנֵה, זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יי נִגִּילָה וּמִשְׁמַחָה בּוֹ, זֶה הַיּוֹם עָשָׂה יי נִגִּילָה וּמִשְׁמַחָה בּוֹ.

אָנָּה יי, הוֹשִׁיעָה נָא.	אָנָּה יי, הוֹשִׁיעָה נָא.
אָנָּה יי, הַצְּלִיחָה נָא.	אָנָּה יי, הַצְּלִיחָה נָא.

בְּרוּךְ הֵבָא בִּשְׁם יי, בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יי, בְּרוּךְ הֵבָא בִּשְׁם יי, בְּרַכְנוּכֶם מִבֵּית יי, אֵל יי וַיֵּאָר לָנוּ, אֶסְרוּ חַג בְּעִבְתִּים עַד קִרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ, אֵל יי וַיֵּאָר לָנוּ, אֶסְרוּ חַג בְּעִבְתִּים עַד קִרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ, אֵלֵי אַתָּה וְאוֹדְךָ, אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמָךְ, אֵלֵי אַתָּה וְאוֹדְךָ, אֱלֹהֵי אֲרוֹמְמָךְ, הוֹדוּ לַיי כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ, הוֹדוּ לַיי כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ.

יְהִלְלוּךָ יי אֱלֹהֵינוּ כָּל מַעֲשִׂיךָ, וְחִסְדֶּיךָ צְדִיקִים עוֹשֵׂי רַצוֹנְךָ, וְכָל עֲמָךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ, וַיִּשְׁבְּחוּ וַיִּפְאֲרוּ, וַיְרוֹמְמוּ וַיַּעֲרִיצוּ, וַיְקַדִּישׁוּ וַיְמַלִּיכוּ אֶת שְׁמֶךָ, מִלְּפָנֶינוּ. כִּי לָךְ טוֹב לַהּוֹדוֹת וּלְשַׁמֵּךְ נֶאֱמָה לְזִמְרָה, כִּי מַעֲוֹלָם וְעַד עוֹלָם אֶתָּה אֵל.

הִלְלוּ יְהִי הַלְלוּ אֶת שֵׁם יְהוָה הַלְלוּ עַבְדֵי יְהוָה. שְׁעִמְדִים בְּבֵית יְהוָה בְּחִצְרוֹת בֵּית אֱלֹהֵינוּ. הַלְלוּ יְהִי כִי טוֹב יְהוָה וְזָמְרוּ לִשְׁמוֹ כִּי נְעִים. כִּי יַעֲקֹב בָּחַר לוֹ יְהִי יִשְׂרָאֵל לְסִגְלָתוֹ. כִּי אֲנִי יָדַעְתִּי כִּי גָדוֹל יְהוָה וְאֲדִינִי מִכָּל אֱלֹהִים. כָּל אֲשֶׁר חָפֵץ יְהוָה עָשָׂה בְּשָׁמַיִם וּבָאָרֶץ בַּיָּמִים וְכָל תְּהוֹמוֹת. מַעֲלָה נְשָׂאִים מִקְצֵה הָאָרֶץ בְּרִקְקִים לְמִטֶּר עָשָׂה מוֹצֵא רוּחַ מְאוֹצְרוֹתָיו. שֶׁהָקָה בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם מֵאֲדָם עַד בְּהֵמָה. שָׁלַח אֶתֹּת וּמִפְתִּים בְּתוֹכָכִי מִצְרַיִם בְּפָרְעָה וּבְכָל עַבְדָּיו. שֶׁהָקָה גּוֹיִם רַבִּים וְהָרַג מְלָכִים עֲצוּמִים. לְסִיחּוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי וְלַעֲוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן וְלִכְלֹל מַמְלָכוֹת כְּנָעַן, וְנָתַן אֶרֶץ נַחֲלָה נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עִמּוֹ. יְהוָה שִׁמְךָ לַעֲוֹלָם יְהוָה זָכְרֶךָ לְדֹר וָדֹר. כִּי יִדִּין יְהוָה עִמּוֹ וְעַל עַבְדָּיו יִתְנַחֵם. עֲצַבֵי הַגּוֹיִם כֶּסֶף וְזָהָב מַעֲשֵׂה יָדֵי אָדָם. פֶּה לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ עֵינֵי לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ. אֲזַנִּים לָהֶם וְלֹא יִשְׁמְעוּ אֶף אֵין יֵשׁ רוּחַ בְּפִיהֶם. כְּמוֹהֶם יִהְיוּ עֲשִׂיהֶם כָּל אֲשֶׁר בְּטֶחַ בָּהֶם. בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרַכּוֹ אֶת יְהוָה בֵּית אַהֲרֹן בְּרַכּוֹ אֶת יְהוָה. בֵּית הַלְוִי בְּרַכּוֹ אֶת יְהוָה יִרְאֵי יְהוָה בְּרַכּוֹ אֶת יְהוָה. בְּרוּךְ יְהוָה מִצִּיּוֹן שֶׁכֵּן יְרוּשָׁלַם הַלְלוּהָ.

הוֹדוּ לְאֲדֹנֵי הָאֲדָנִים -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ	וְנַעֲר פָּרַעַה וְחִילוֹ בַּיָּם סוּף -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ
לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדוֹלוֹת לְבָדוֹ -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ	לְמוֹלִיד עִמּוֹ בַּמִּדְבָּר -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ
לַעֲשֵׂה הַשְׁמִים בְּתַבּוּנָה -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ	לְמַכָּה מְלָכִים גְּדֹלִים -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ
לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמָּיִם -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ	וַיַּהֲרֹג מְלָכִים אֲדִירִים -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ
לַעֲשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ	לְסִיחּוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ
אֶת הַשֶּׁמֶשׁ לְמַמְשַׁלֵּת בַּיּוֹם -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ	וְלַעֲוֹג מֶלֶךְ הַבָּשָׁן -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ
אֶת הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמַמְשַׁלוֹת בַּלַּיְלָה -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ	וְנָתַן אֶרֶץ לְנַחֲלָה -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ
לְמַכָּה מִצְרַיִם בְּבִכּוּרֵיהֶם -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ	נַחֲלָה לְיִשְׂרָאֵל עַבְדּוֹ -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ
וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ	שִׁבְשֵׁפְלָנוּ זָכַר לָנוּ -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ
בְּיָד חֲזָקָה וּבְזִרוּעַ נְטוּיָה -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ	וַיַּפְרֹקֵנוּ מִצְרֵינוּ -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ
לְגִזֹּר יָם סוּף לַגִּזְרִים -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ	נָתַן לָחֶם לְכָל בָּשָׂר -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ
וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ	הוֹדוּ לָאֵל הַשְׁמַיִם -	כִּי לַעֲוֹלָם חֲסִדוֹ:

נְשִׁמָּה כָּל-חַי תִּבְרַךְ אֶת-שִׁמְךָ יי אֱלֹהֵינוּ, וְרוּחַ כָּל-בֶּשָׂר תִּפָּאֵר וּתְרוֹמֶם זִכְרְךָ מִלְכֵנוּ תָמִיד. מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אַתָּה אֵל, וּמַבְלַעְדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ, פּוֹדֶה וּמַצִּיל וּמַפְרִיֵס וּמַרְחֵם בְּכָל-עַת צָרָה וְצוּקָה, אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֵלָּא אַתָּה.

אֱלֹהֵי הָרִאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרֹנִים, אֱלֹהֵי כָל-בְּרִיּוֹת, אֲדוֹן כָּל-תּוֹלְדוֹת, הַמַּהֲלֵל בְּרַב הַתִּשְׁבָּחוֹת, הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בַּחֲסֵד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים, וַיֵּי לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן, הַמַּעֲוֵר יְשָׁנִים, וְהַמְקִיץ נֹרְדָמִים, וְהַמְשִׁיחַ אֲלֵמִים, וְהַמְתִּיר אֲסוּרִים, וְהַסּוֹמֵךְ נוֹפְלִים, וְהַזּוֹקֵף כְּפוּפִים, לֵךְ לְבַדְךָ אֲנַחְנוּ מוֹדִים.

אֵלֹהֵינוּ פִּינוּ מִלֹּא שִׁירָה כִּיִּם, וְלִשׁוֹנֵנוּ רִנָּה כְּהַמּוֹן גִּלְיוֹ, וּשְׁפָתוֹתֵינוּ שִׁבַּח כְּמַרְחֲבֵי רִקְיעַ, וְעֵינֵינוּ מֵאִירוֹת כְּשֶׁמֶשׁ וּכְיָרֵחַ, וְיָדֵינוּ פְּרוּשׁוֹת כְּנִשְׂרֵי שָׁמַיִם, וְרַגְלֵינוּ קְלוֹת כְּאַיִלוֹת, אֵין אֲנַחְנוּ מְסַפִּיקִים לַהֲוֹדוֹת לָךְ יי אֱלֹהֵינוּ וְאַלֵּהֵי אֲבוֹתֵינוּ, וּלְבָרְךָ אֶת-שִׁמְךָ עַל אַחַת מֵאֶלֶף אֶלֶף אֶלְפִים וְרַבִּי רַבּוֹת פְּעָמִים הַטּוֹבוֹת שְׁעִשִׁית עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ.

מִמְצָרִים גָּאֻלְתָּנוּ, יי אֱלֹהֵינוּ, וּמִבֵּית עֲבָדִים פְּדִיתָנוּ; בָּרַעַב וְנָתַתָּנוּ, וּבִשְׁבַע כִּלְכֻלְתָּנוּ, מִחֲרֵב הַצִּלְתָּנוּ, וּמִדְּבַר מַלְטָתָנוּ, וּמִחַלְסִים רָעִים וּנְאֻמִּים דִּלִּיתָנוּ. עַד הֵנָּה עֲזָרוּנוּ רַחֲמֶיךָ, וְלֹא עֲזָבוּנוּ חֲסָדֶיךָ, וְאַל תִּטְשֵׁנוּ יי אֱלֹהֵינוּ לְנֶצַח.

עַל כֵּן אֲבָרִים שְׁפִלְגַת בָּנוּ, וְרוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁנִּפְחַת בְּאַפֵּינוּ, וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר שָׁמַת בְּפִינוּ, הֵן הֵם יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבְּחוּ וַיִּפָּאֲרוּ וַיְרוֹמְמוּ וַיַּעֲרִיצוּ וַיַּקְדִּישׁוּ וַיַּמְלִיכוּ אֶת-שִׁמְךָ מִלְכֵנוּ. כִּי כָל-פֶּה לָךְ יוֹדֶה, וְכָל-לִשׁוֹן לָךְ תִּשָּׁבַע, וְכָל-בֶּרֶךְ לָךְ תִּכְרַע, וְכָל-קוֹמָה לִפְנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה, וְכָל-לִבָּבוֹת יִירָאוּךָ, וְכָל-קֶרֶב וְכָלִיוֹת יִזְמְרוּ לְשִׁמְךָ, כְּדָבָר שְׁכַתוֹב: כָּל עֲצָמוֹתַי תִּאֲמַרְנָה יי מִי כְמוֹךָ, מַצִּיל עַנִּי מִחֲזָק מִמֶּנּוּ, וְעַנִּי וְאַבְיּוֹן מִגּוֹזְלוֹ.

מִי יִדְמָה לָךְ, וּמִי יִשׁוּה לָךְ, וּמִי יַעֲרֶךְ לָךְ, הָאֵל הַגָּדוֹל הַגִּבּוֹר וְהַנּוֹרָא אֵל עֲלִיוֹן, קוֹנֵה שָׁמַיִם וָאָרֶץ, נִהְלָלְךָ וּנְשַׁבַּחְךָ וּנְפָאֲרְךָ וּנְבָרְךָ אֶת-שִׁם קִדְשְׁךָ, כְּאִמּוֹר: לְדוֹד, בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת-יי, וְכָל-קֶרֶבִי אֶת-שִׁם קִדְשׁוֹ.

הָאֵל בִּתְעַצְמוֹת עֲזָךְ, הַגָּדוֹל בְּכִבוֹד שִׁמְךָ, הַגִּבּוֹר לְנֶצַח וְהַנּוֹרָא בְּנוֹרְאוּתֶיךָ, הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רִם וּנְשֹׂא

שׁוֹכֵן עַד, מְרוֹם וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ, וְכַתוּב: רַגְנוּ צַדִּיקִים בַּיּ לַיְשָׁרִים נֶאֱמָר תִּהְיֶה.

בְּפִי יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלֵּל

וּבְדַבְּרֵי צַדִּיקִים תִּתְבָּרַךְ

וּבְלִשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְרוֹמֵם

וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְקַדֵּשׁ.

כוס רביעי

הנני מוכן ומזמן לקיים מצות כוס רביעי שהוא כנגד בשורת הישועה. שאמר הקדוש ברוך הוא לישראל "ולקחתני אתכם לי לעם והייתי לכם לאלהים".

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.

ושותה בהסבת שמאל

ברכה אחרונה

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם. על הגפן ועל פרי הגפן. על תנובת השדה ועל ארץ חמדה טובה ורחבה שרצית והנחלת לאבותינו לאכל מפריה ולשבע מטובה רחם נא ד' אלקינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מזבחך ועל היכלך ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו והעלנו לתוכה ושמחנו בבנינה ונאכל מפריה ונשבע מטובה ונברך עליה בקדשה ובטהרה (בשבת: ורצה והחליצנו ביום השבת הזה) ושמחנו ביום **חג המצות** הזה, כי אתה ד' טוב ומטיב לכל ונודה לך על הארץ ועל פרי הגפן.

ברוך אתה ד' על הארץ ועל פרי הגפן. (א"י פרי גפנה.)

ובמקהלות רבבות עמך בית ישראל ברנה יתפאר שמך מלכנו בכל-דור ודור שכן חובת כל-היצורים לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר לברך לעלה ולקלס על כל-דברי שירות ותשבחות דוד בן ישי עבדך משיחך.

ישתבח שמך לעד מלכנו האל המלך הגדול והקדוש בשמים ובארץ כי לך נאה יי אלהינו ואלהי אבותינו שיר ושבחה הלל וזמרה עז וממשלה נצח גדלה וגבורה תהלה ותפארת קדשה ומלכות ברכות והודאות מעתה ועד עולם. ברוך אתה יי אל מלך גדול בתשבחות אל ההודאות אדון הנפלאות הבוחר בשירי ומרה מלך אל חי העולמים.

נִרְצָה

חֶסֶל סְדוֹר פֶּסַח כְּהִלְכָתוֹ. **זֶר** שׁוֹכֵן מְעוֹנָה.
כָּכֵל מְשֻׁפָּטוֹ וְחֻקָּתוֹ. **קוֹמֵם** קָהֵל עֵדֶת מִי מָנָה.
כְּאֶשֶׁר זָכִינוּ לְסִדֵּר אוֹתוֹ. **בְּקָרוֹב** נִהַל נְטָעֵי כֶּנֶה.
כֵּן נִזְכָּה לַעֲשׂוֹתוֹ. **פְּדוּיִם** לְצִיּוֹן בְּרָנָה.

לְשָׁנָה הַבָּאָה בִּירוּשָׁלַיִם.

ובכן. ויהי בחצי הלילה:

אז רוב נסים הפלאת	בלילה.	ויהי בחצי הלילה.	
בראש אשמורת זה	הלילה.	משתכר בכלי קדש נהרג בו	בלילה.
גר צדק נצחתו כנחלק לו	לילה.	נושע מבור אריות פותר בעתותי	לילה.
ויהי בחצי הלילה.		שנאה נטר אגגי וכתב ספרים	בלילה.
דנת מלך גרר בחלום	הלילה.	ויהי בחצי הלילה.	
הפחדת ארמי באמש	לילה.	עוררת נצחק עליו בנדר שנת	לילה.
וישר ישראל למלאך ויכל לו	לילה.	פורה תדרוך לשומר מה	מלילה.
ויהי בחצי הלילה.		צרח כשומר ושח: אתא בקר וגם	לילה.
זרע בכורי פתרוס מחצות בחצי	הלילה.	ויהי בחצי הלילה.	
חילם לא מצאו בקומם	בלילה.	קרב יום אשר הוא לא יום ולא	לילה.
טיסת נגיד חרשת סלית בכוכבי	לילה.	רם הודע כי לך היום אף לך	לילה.
ויהי בחצי הלילה.		שומרים הפקד לעירך כל היום וכל	הלילה.
יעץ מחרף לנופף אוויר. הובשת פגרי	בלילה.	תאיר כאור יום חשכת	לילה.
כרע בל ומצבו באישון	לילה.	ויהי בחצי הלילה.	לילה.
לאיש חמודות נגלה רז חזות			

כי לו נאה. כי לו יאה

אדיר במלוכה. בחור כהלכה. גדודיו יאמרו לו: לך ולך. לך כי לך. לך אף לך. לך יי הממלכה. כי לו נאה. כי לו יאה

דגול במלוכה. הדור כהלכה. ותיקיו יאמרו לו: לך ולך. לך כי לך. לך אף לך. לך יי הממלכה. כי לו נאה. כי לו יאה

זכאי במלוכה. חסין כהלכה טפסריו יאמרו לו: לך ולך. לך כי לך. לך אף לך. לך יי הממלכה. כי לו נאה. כי לו יאה

יחיד במלוכה. כביר כהלכה למודי יאמרו לו: לך ולך. לך כי לך. לך אף לך. לך יי הממלכה. כי לו נאה. כי לו יאה

מושל במלוכה. נושא כהלכה סביביו יאמרו לו: לך ולך. לך כי לך. לך אף לך. לך יי הממלכה. כי לו נאה. כי לו יאה

עניו במלוכה. פודה כהלכה. צדיקיו יאמרו לו: לך ולך. לך כי לך. לך אף לך. לך יי הממלכה. כי לו נאה. כי לו יאה

קדוש במלוכה. רחום כהלכה שנאני יאמרו לו: לך ולך. לך כי לך. לך אף לך. לך יי הממלכה. כי לו נאה. כי לו יאה

תקיף במלוכה. תומך כהלכה תמימיו יאמרו לו: לך ולך. לך כי לך. לך אף לך. לך יי הממלכה. כי לו נאה. כי לו יאה

אֲדִיר הוא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקֶרֶב.

במהרה. במהרה, בְּיָמֵינוּ בְּקֶרֶב. אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בְּקֶרֶב.

בְּחוּר הוא, גִּדּוּל הוא, דָּגוּל הוא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקֶרֶב. במהרה, במהרה, בְּיָמֵינוּ בְּקֶרֶב. אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בְּקֶרֶב.

הַדּוּר הוא, וְנָתַק הוא, וְכָאִי הוא, חָסִיד הוא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקֶרֶב. במהרה, במהרה, בְּיָמֵינוּ בְּקֶרֶב. אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בְּקֶרֶב.

טְהוֹר הוא, יָחִיד הוא, כְּבִיר הוא, לְמוֹד הוא, מֶלֶךְ הוא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקֶרֶב. במהרה, במהרה, בְּיָמֵינוּ בְּקֶרֶב. אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בְּקֶרֶב.

נוֹרָא הוא, סָגִיב הוא, עוֹזוֹז הוא, פּוֹדֶה הוא, צֶדִיק הוא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקֶרֶב. במהרה, במהרה, בְּיָמֵינוּ בְּקֶרֶב. אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בְּקֶרֶב.

קְדוֹשׁ הוא, רַחוּם הוא, שְׂדֵי הוא, תַּקִּיף הוא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקֶרֶב. במהרה, במהרה, בְּיָמֵינוּ בְּקֶרֶב. אל בנה, אל בנה, בנה ביתך בְּקֶרֶב.

בְּנֶה בֵּיתְךָ בְּקֶרֶב.

אֶחָד מִי יוֹדֵעַ, אֶחָד אֲנִי יוֹדֵעַ...

אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֶרֶץ:

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ, שְׁנַיִם אֲנִי יוֹדֵעַ.

שְׁנֵי לַחֲוֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֶרֶץ:

שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ, שְׁלֹשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ.

שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֲוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֶרֶץ:

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ, אַרְבַּע אֲנִי יוֹדֵעַ.

אַרְבַּע אֱמֻהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֲוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֶרֶץ:

חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ, חֲמִשָּׁה אֲנִי יוֹדֵעַ.

חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֱמֻהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֲוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֶרֶץ:

שֵׁשָׁה מִי יוֹדֵעַ, שֵׁשָׁה אֲנִי יוֹדֵעַ.

שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֱמֻהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֲוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֶרֶץ:

שִׁבְעָה מִי יוֹדֵעַ, שִׁבְעָה אֲנִי יוֹדֵעַ.

שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּתָא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֱמֻהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֲוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֶרֶץ:

שְׁמוֹנָה מִי יוֹדֵעַ, שְׁמוֹנָה אֲנִי יוֹדֵעַ.

שְׁמוֹנָה יְמֵי מִלֵּה, שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּתָא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֱמֻהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֲוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֶרֶץ:

תִּשְׁעָה מִי יוֹדֵעַ, תִּשְׁעָה אֲנִי יוֹדֵעַ.

תִּשְׁעָה יְרַחֵי לְדָה, שְׁמוֹנָה יְמֵי מִלֵּה, שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּתָא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֱמֻהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֲוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֶרֶץ:

עֶשְׂרֵה מִי יוֹדֵעַ, עֶשְׂרֵה אֲנִי יוֹדֵעַ.

עֶשְׂרֵה דְבָרִיא, תִּשְׁעָה יְרַחֵי לְדָה, שְׁמוֹנָה יְמֵי מִלֵּה, שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּתָא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֱמֻהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֲוֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאֶרֶץ:

אחד עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ, אֶחָד עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ.

אֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכְבֵּיָא, עֶשְׂרָה דְּבִרְיָא, תְּשׁוּעָה יְרַחֵי לָדָה, שְׁמוּנָה יְמֵי מִילָה, שְׁבַעָה יְמֵי שְׁבִתָּא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאַרְצָ:

שְׁנִים עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ, שְׁנַיִם עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ.

שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבִטֵּיָא, אֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכְבֵּיָא, עֶשְׂרָה דְּבִרְיָא, תְּשׁוּעָה יְרַחֵי לָדָה, שְׁמוּנָה יְמֵי מִילָה, שְׁבַעָה יְמֵי שְׁבִתָּא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאַרְצָ:

שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר מִי יוֹדֵעַ, שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר אֲנִי יוֹדֵעַ.

שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר מִדֵּיָא, שְׁנַיִם עֶשֶׂר שְׁבִטֵּיָא, אֶחָד עֶשֶׂר כּוֹכְבֵּיָא, עֶשְׂרָה דְּבִרְיָא, תְּשׁוּעָה יְרַחֵי לָדָה, שְׁמוּנָה יְמֵי מִילָה, שְׁבַעָה יְמֵי שְׁבִתָּא, שֵׁשָׁה סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חֻמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנֵי לַחֹת הַבְּרִית,

אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאַרְצָ:

חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא

דְּוִבִין אָבָא בִּתְרֵי זְוּי, חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא.

וְאַתָּא שׁוֹנְרָא וְאַכְלָה לַגְּדִיָא, דְּוִבִין אָבָא בִּתְרֵי זְוּי, חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא.

וְאַתָּא כִּלְבָּא וְנֶשֶׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לַגְּדִיָא, דְּוִבִין אָבָא בִּתְרֵי זְוּי, חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא.

וְאַתָּא חוּטְרָא וְהִכָּה לְכִלְבָּא, דְּנֶשֶׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לַגְּדִיָא, דְּוִבִין אָבָא בִּתְרֵי זְוּי, חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא.

וְאַתָּא נוֹרָא וְשִׂרְפָּה לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכִלְבָּא, דְּנֶשֶׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לַגְּדִיָא, דְּוִבִין אָבָא בִּתְרֵי זְוּי, חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא.

וְאַתָּא מִיָּא וְכִבָּה לְנוֹרָא, דְּשִׂרְפָּה לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכִלְבָּא, דְּנֶשֶׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לַגְּדִיָא, דְּוִבִין אָבָא בִּתְרֵי זְוּי, חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא.

וְאַתָּא תּוֹרָא וְשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכִבָּה לְנוֹרָא, דְּשִׂרְפָּה לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכִלְבָּא, דְּנֶשֶׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לַגְּדִיָא, דְּוִבִין אָבָא בִּתְרֵי זְוּי, חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא.

וְאַתָּא הַשּׁוּחַט וְשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכִבָּה לְנוֹרָא, דְּשִׂרְפָּה לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכִלְבָּא, דְּנֶשֶׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לַגְּדִיָא, דְּוִבִין אָבָא בִּתְרֵי זְוּי, חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא.

וְאַתָּא מִלֶּאךְ הַמִּנּוֹת וְשַׁחַט לְשׁוּחַט, דְּשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכִבָּה לְנוֹרָא, דְּשִׂרְפָּה לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכִלְבָּא, דְּנֶשֶׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לַגְּדִיָא, דְּוִבִין אָבָא בִּתְרֵי זְוּי, חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא.

וְאַתָּא הַקְדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשַׁחַט לְמִלֶּאךְ הַמִּנּוֹת, דְּשַׁחַט לְשׁוּחַט, דְּשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכִבָּה לְנוֹרָא, דְּשִׂרְפָּה לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכִלְבָּא, דְּנֶשֶׁךְ לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לַגְּדִיָא, דְּוִבִין אָבָא בִּתְרֵי זְוּי, חַד גְּדִיָא, חַד גְּדִיָא.

שיר

השירים אשר לשלמה. ישקני מנשיקות פיהו כי טובים דדיך מין. לריח שמניך טובים שמן תורק שמך על כן עלמות אהבוק. משכני אחרך נרוצה הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך נזכירה דדיך מין מישרים אהבוק. שחורה אני ונאווה בנות ירושלם כאהלי קדר כיריעות שלמה. אל תראוני שאני שחרחרת ששזפתני השמש בני אמי נחרו בי שמני נטרה את הכרמים כרמי שלי לא נטרתי. הגידה לי שאהבה נפשי איכה תרעה איכה תרביץ בצהרים שלמה אהיה כעטיה על עדרי חבריך. אם לא תדעי לך היפה במשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיתיך על משכנות הרעים. לססתי ברכבי פרעה דמיתך רעיתי. נאוו לחיך בתרים צוארך בחרוזים. תורי זהב נעשה לך עם נקדות הכסף. עד שהמלך במסבו נרדי נתן ריחו. צרור המר דודי לי בין שדי יליו. אשכל הכפר דודי לי בכרמי עין גדי. הנך יפה רעיתי הנך יפה עיניך יונים. הנך יפה דודי אף נעים אף ערשנו רעננה. קרות בתינו ארזים רחיטנו [רהיטנו] ברותים.

אני חבצלת השרון שושנת העמקים. כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות. כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים בצלו חמדתי וישבתי ופריו מתוק לחכי. הביאני אל בית ה' ודגלו עלי אהבה. סמכוני

בְּאִישֵׁי שׁוֹת רַפְדּוֹנִי בְּתַפּוּחִים כִּי חוֹלֵת אֶהְיֶה אֲנִי. שְׂמָאלוֹ תַּחַת לְרֹאשִׁי וַיְמִינוּ תַּחֲבָקְנִי. הַשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוֹת אוֹ בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה אִם תַּעֲיִרוּ וְאִם תַּעֲוִרוּ אֶת הָאֶהְבָּה עַד שֶׁתַּחֲפֹץ. קוֹל דּוּדֵי הֵנָּה זֶה בָּא מְדַלֵּג עַל הַהָרִים מְקַפֵּץ עַל הַגְּבָעוֹת. דּוֹמָה דּוּדֵי לֶצֶבִי אוֹ לַעֲפֹר הָאֵילִים הֵנָּה זֶה עוֹמֵד אַחֵר כְּתַלְנֵנוּ מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלָנוֹת מִצִּיץ מִן הַחֲרָכִים. עֵנָּה דּוּדֵי וְאָמַר לִי קוֹמִי לֵךְ רַעֲיָתִי יָפְתִי וְלִכִּי לֵךְ. כִּי הֵנָּה הִסְתּוֹ [הִסְתִּיו] עָבַר הַגֶּשֶׁם חֲלָף הַלֵּךְ לוֹ. הַנְּצָנִים נִרְאוּ בְּאַרְץ עֵת הַזְּמִיר הִגִּיעַ וְקוֹל הַתּוֹר מִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ. הַתְּנֵאנָה חֲנֻטָּה פְּגִיָּה וְהַגְּפָנִים סָמְדָר נָתַנוּ רֵיחַ קוֹמִי לִכִּי [לָךְ] רַעֲיָתִי יָפְתִי וְלִכִּי לֵךְ. יוֹנְתִי בְּחִגּוֹי הַסֵּלַע בְּסִתֵּר הַמִּדְרָגָה הָרִאשִׁי אֶת מֶרְאִיךְ הַשְּׁמִיעִי אֶת קוֹלְךָ כִּי קוֹלְךָ עָרַב וּמֶרְאִיךָ נֶאֱוָה. אַחֲזוּ לָנוּ שׁוֹעֲלִים שׁוֹעֲלִים קִטְנִים מְחַבְּלִים כְּרָמִים וּכְרָמֵינוּ סָמְדָר. דּוּדֵי לִי וְאֲנִי לוֹ הִרְעָה בְּשׁוֹשָׁנִים. עַד שִׁיפוּחַ הַיּוֹם וְנִסּוֹ הַצִּלְלִים סֵב דָּמָה לֵךְ דּוּדֵי לֶצֶבִי אוֹ לַעֲפֹר הָאֵילִים עַל הָרֵי בְּתֵר.

על מִשְׁכָּבִי בְּלִילוֹת בִּקְשָׁתִי אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי בִּקְשָׁתִי וְלֹא מִצָּאָתִי. אֶקוֹמָה נָא וְאֶסּוּבָבָה בְּעִיר בְּשׁוֹקִים וּבְרַחֲבוֹת אֶבְקָשָׁה אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי בִּקְשָׁתִי וְלֹא מִצָּאָתִי. מִצָּאוֹנֵי הַשְּׁמָרִים הַסִּבְבִּים בְּעִיר אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי רִאִיתָם. כִּמְעֻט שְׁעֶבְרָתִי מֵהֶם עַד שֶׁמִּצָּאָתִי אֶת שְׂאֵהְבָה נִפְשִׁי אַחֲזָתִי וְלֹא אֶרְפְּנוּ

עַד שֶׁהִבִּיאָתִיו אֶל בֵּית אֲמִי וְאֶל חֹדֶר הַוֵּרְתִּי. הַשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבָּאוֹת אוֹ בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה אִם תַּעֲיִרוּ וְאִם תַּעֲוִרוּ אֶת הָאֶהְבָּה עַד שֶׁתַּחֲפֹץ. מִי זֹאת עָלָה מִן הַמִּדְבָּר כְּתִימָרוֹת עֶשֶׂן מְקַטְרֶת מוֹר וּלְבוֹנָה מִכָּל אֲבָקֶת רוּחַ. הֵנָּה מִטָּתוֹ שֶׁלְשַׁלְמָה שְׁשִׁים גְּבָרִים סָבִיב לָהּ מִגְבָּרֵי יִשְׂרָאֵל. כָּלֵם אַחֲזִי חֲרָב מְלַמְדֵי מִלְחָמָה אִישׁ חָרְבוּ עַל יָרֵכּוֹ מִפְּחָד בְּלִילוֹת. אֶפְרַיִן עָשָׂה לוֹ הַמֶּלֶךְ שְׁלֹמֹה מַעֲצֵי הַלְבָּנוֹן. עַמּוּדָיו עָשָׂה כֶּסֶף רַפִּידָתוֹ זָהָב מִרְכָּבוֹ אֶרְגָּמָן תּוֹכוֹ רְצוּף אֶהְבָּה מִבְּנוֹת יְרוּשָׁלַם. צִאִינָה וְרִאִינָה בְּנוֹת צִיּוֹן בְּמֶלֶךְ שְׁלֹמֹה בְּעֵטְרָה שְׁעֵטְרָה לוֹ אֲמוֹ בַּיּוֹם חֲתֻנָּתוֹ וּבַיּוֹם שְׁמֻחָת לָבוֹ.

הַנֵּךְ יָפָה רַעֲיָתִי הַנֵּךְ יָפָה עֵינֶיךָ יוֹנִים מִבְּעַד לַצִּמְתָךְ שֶׁעָרַךְ כְּעָדָר הָעוֹזִים שֶׁגָּלְשׁוּ מֵהָר גִּלְעָד. שְׁנִיךָ כְּעָדָר הַקְּצוּבוֹת שֶׁעָלוּ מִן הַרְחָצָה שְׁכָלֵם מִתְאַיְמוֹת וְשִׁכְלָה אֵין בָּהֶם. כְּחוּט הַשְּׁנִי שֶׁפִּתְתִּיךָ וּמִדְבָּרֶיךָ נֶאֱוָה כְּפִלַח הַרְמוֹן רִקְתָךְ מִבְּעַד לַצִּמְתָךְ. כְּמִגְדֵּל דָּוִד צִנְאָרְךָ בְּנוֹי לַתְּלַפְיוֹת אֶלֶף הַמָּגֵן תִּלְוִי עָלָיו כָּל שְׁלֹטֵי הַגְּבוּרִים. שְׁנִי שְׁדִיךְ כְּשִׁנֵּי עֶפְרַיִם תְּאֻמִּי צְבִיָּה הָרוּעִים בְּשׁוֹשָׁנִים. עַד שִׁיפוּחַ הַיּוֹם וְנִסּוֹ הַצִּלְלִים אֶלְךָ לִי אֵל הָרַחֲמוּ וְאֵל גְּבַעַת הַלְבֹּנָה. כֵּלֶךְ יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בָּךְ. אֲתִי מְלַבְּנוֹן כָּלָה אֲתִי מְלַבְּנוֹן תִּבּוּאֵי תִשׁוּרֵי מֶרְאֵשׁ אֶמְנָה מֶרְאֵשׁ שְׁנִיר וְחֶרְמוֹן מִמְעֻנוֹת אֶרֶיוֹת מִהַרְרֵי נְמָרִים. לִבְבָּתִּי אַחֲזִי כָלָה לִבְבָּתִּי בֶּאֱחָת] [בְּאַחָת]

מענינך באחד ענק מצורניך. מה יפו דדיך אחתי כלה מה טובו דדיך מיין וריח שמניך מכל בשמים. נפת תטפנה שפתותיך כלה דבש וחלב תחת לשונך וריח שלמתיך כריח לבנון. גן נעול אחתי כלה גל נעול מעין חתום. שלחך פרדס רמונים עם פרי מגדים כפרים עם נרדים. נרד וכרכם קנה וקנמון עם כל עצי לבונה מר ואהלות עם כל ראשי בשמים. מעין גנים באר מים חיים ונזלים מן לבנון. עורי צפון ובואי תימן הפיחי גני יזלו בשמיו יבא דודי לגנו ויאכל פרי מגדיו.

באתי לגני אחתי כלה אריתי מורי עם בשמי אכלתי יערי עם דבשי שתיתי ייני עם חלבי אכלו רעים שתו ושכרו דודים. אני ישנה ולבי ער קול דודי דופק פתחי לי אחתי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל קוצותי רסיסי לילה. פשטתי את כתנתי איככה אלבשנה רחצתי את רגלי איככה אטנפם. דודי שלח ידו מן החר ומעי המו עליו. קמתי אני לפתח לדודי וידי נטפו מור ואצבעתי מור עבר על כפות המנעול. פתחתי אני לדודי ודודי חמק עבר נפשי יצאה בדברו בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא ענני. מצאני השמרים הסבבים בעיר הכוני פצעוני נשאו את רדידי מעלי שמרי החמות. השבעתי אתכם בנות ירושלם אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני. מה דודך מדוד היפה במשים מה דודך מדוד שכיכה

השבעתנו. דודי צח ואדום דגול מרכבה. ראשו כתם פז קוצותיו תלתלים שחרות כעורב. עיניו כיונים על אפיקי מים רחצות בחלב ישבות על מלאת. לחיו כערוגת הבשם מגדלות מרקחים שפתותיו שושנים נטפות מור עבר. ידיו גלילי זהב ממלאים בתרשיש מעוי עשת שן מעלפת ספירים. שוקיו עמודי שש מיסדים על אדני פז מראהו כלבנון בחור כארזים. חכו ממתקים וכלו מחמדים זה דודי וזה רעי בנות ירושלם.

אנה הלך דודך היפה במשים אנה פנה דודך ונבקשנו עמך. דודי ירד לגנו לערוגות הבשם לרעות בגנים וללקט שושנים. אני לדודי ודודי לי הרעה בשושנים. יפה את רעיתי כתרצה נאנה כירושלם אימה כנדגלות. הסבי עיניך מנגדי שהם הרהיבני שערך כעדר העזים שגלשו מן הגלעד. שניך כעדר הרחלים שעלו מן הרחצה שכלם מתאימות ושכלה אין בהם. כפלח הרמון רקתך מבעד לצמתך. ששים הקה מלכות ושמנים פילגשים ועלמות אין מספר. אחת היא יונתי תמתי אחת היא לאמה ברה היא לילדתה ראוה בנות ויאשרוה מלכות ופילגשים ויהללוה. מי זאת המשקפה כמו שחר יפה כלבנה ברה כחמה אימה כנדגלות. אל גנת אגוז ירדתי לראות באבי הנחל לראות הפרחה הגפן הנצו הרמנים. לא ידעתי נפשי שמתני מרכבות עמי נדיב.

שובי שובי השולמית שובי שובי ונחזה בך מה תחזו בשולמית כמחלת המחנים. מה יפו פעמך בנעלים בת נדיב חמוקי ירכיך כמו חללים מעשה ידי אמן. שררך אגן הסהר אל יחסר המזג בטנך ערמת חטים סוגה בשושנים. שני שדיך כשני עפרים תאמי צביה. צוארך כמגדל השן עיניך ברכות בחשבון על שער בת רבים אפך כמגדל הלבנון צופה פני דמשק. ראשך עליך ככרמל ודלת ראשך כארגמן מלך אסור ברהטים. מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים. זאת קומתך דמותה לתמר ושדיך לאשכולות. אמרתי אעלה בתמר אחזה בסנסניו ויהיו נא שדיך כאשכולות הגפן וריח אפך כתפוחים. וחכך כזין הטוב הולך לדודי למישרים דובב שפתי ישנים. אני לדודי ועלי תשוקתו. לכה דודי נצא השדה נלינה בכפרים. משכימה לכרמים נראה אם פרוחה הגפן פתח הסמדר הנצו הרמונים שם אתן את ידי לך. הדודאים נתנו ריח ועל פתחינו כל מגדים חדשים גם ישנים דודי צפנתי לך.

מי יתנך כאח לי יונק שדי אמי אמצאך בחוץ אשקך גם לא יבוזו לי. אנהגך אביאך אל בית אמי תלמדני אשקך מזין הרקח מעסיס רמוני. שמאלו תחת ראשי וימינו תחבקני. השבעתי אתכם בנות ירושלם מה תעידו ומה תעדרו את האהבה עד שתחפץ. מי זאת עלה מן המדבר מתרפקת על דודה תחת התפוח

עוררתיך שמה חבלתך אמך שמה חבלה ילדתך. שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך כי עזה כמות אהבה קשה כשאול קנאה רשפיה רשפי אש שלהבתיה. מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו. אחות לנו קטנה ושדים אין לה מה נעשה לאחתנו ביום שיצבר בה. אם חומה היא נבנה עליה טירת כסף ואם דלת היא נצור עליה לוח ארז. אני חומה ושדי כמגדלות אז הייתי בעיניו כמוצאת שלום. כרם היה לשלמה בבעל המון נתן את הכרם לנטרים איש יבא בפריו אלף כסף. כרמי שלי לפני האלף לך שלמה ומאתים לנטרים את פריו. היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני. ברח דודי ודמה לך לצבי או לעפר האילים על הרי בשמים.

אמונה

היה חווה ויהיה

הגדה של פסח

משארת ער כל הלילה?

כל הכבוד !

סיפור יציאת מצרים

משריש בנו את האמונה בהקב"ה

נוטע בנו את יסוד היהדות, מיום עומדנו כעם

לשנה הבאה בירושלים

עבדים היינו לפרעה במצרים, ויוציאנו יי אלהינו משם
בִּיד חֲזָקָה וּבְזִרְעַ נְטוּיָה. וְאֵלּוּ לֹא הוּצִיא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוא אֶת אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם, הִרִי אֲנוּ וּבְנֵינוּ וּבְנֵי בְנֵינוּ
מִשְׁעֶבְדִּים הָיִינוּ לַפֶּרֶעַה בְּמִצְרַיִם. וְאַפִּילוּ כָּלנוּ חֲכָמִים,
כָּלנוּ נְבוֹנִים, כָּלנוּ זִקְנִים, כָּלנוּ יוֹדְעִים אֶת הַתּוֹרָה, מִצְוָה
עָלֵינוּ לְסַפֵּר בִּיצִיאַת מִצְרַיִם. וְכָל הַמְרֻבָּה לְסַפֵּר בִּיצִיאַת
מִצְרַיִם הִרִי זֶה מְשֻׁבַּח.

א.מ.ר.

